

मुकृतिव n. nom. abstr. zu मुकृतिन् 1) a) HARIV. 7421.

मुकृतिन् (von 1. मुकृत) 1) adj. a) guten Werken obliegend, tugendhaft BHAG. 7, 16. MBH. 3, 1781. HARIV. 6806. 9116. R. GORR. 1, 18, 24. 2, 118, 20. 3, 2, 27. SPR. (II) 203. 2743. 5736 (M.). 6039. 6818. 7263. KATHIS. 16, 117. 22, 55. 255. 45, 146. RIG-AT. 1, 107. 347. 3, 290. 820. 4, 862. PRAB. 70, 3. BŪG. P. 3, 10, 23. — b) dem es wohlgeht, glücklich (vgl. पुण्यवत्) AK. 3, 1, 3. H. 489. SPR. (II) 640. KATHIS. 40, 38. — c) klug, gebildet Verz. d. Oxf. H. 37, a, No. 90. SPR. (II) 2215. 2939. klug und zugleich tugendhaft 2343. — 2) m. N. pr. eines der sieben Weisen unter dem 10ten Manu (vgl. मुक्ति) MĀK. P. 94, 14.

1. मुकृत्य n. 1) ein gutes Werk, das man zu vollbringen hat, Pflicht: किं वावशिष्टं युवयोः मुकृत्यम् BHAG. P. 10, 46, 33. °प्रकाश m. Titel einer Schrift Notices of Skt Mss. 2, 136. — b) eine gute d. i. richtige Handlungsweise SPR. (II) 7061.

2. मुकृत्यं 1) adj. seinen Pflichten obliegend: पितरः TBa. 3, 1, 4, 6. richtig wäre vermuthlich मुकृत्या instr.; vgl. RV. 3, 60, 3. — 2) m. N. pr. eines Mannes gaṇa नडादि zu P. 4, 1, 99. — Vgl. लोकृत्यापन.

मुकृत्या f. Kunstfertigkeit; gutes —, richtiges Thun, Tugend; Beides gilt von den Rbhu RV. 1, 20, 8. विष्टी शमीभिः मुकृतः मुकृत्यया 3, 60, 3. 4, 35, 2. 7. auch von den Aṅgiras 7, 83, 4. im Opfer 3, 47, 1. 48, 1. 10, 94, 2. नतंत् इन्द्रमवसे मुकृत्यया VĀLAKH. 6, 2.

मुकृत्यन् adj. geschickt (als Opferer) oder rechtthwend RV. 3, 13, 7. 46, 27.

मुकृष्ट adj. wohlgepflegt AIR. Ba. 3, 38. SPR. (II) 5608.

मुकृष्ट adj. überaus schwarz: विकृष्टः कोकिलः R. 2, 52, 2.

मुकृत adj. gute Absichten hegend, wohlgesinnt: Savitar TS. 1, 1, 40, 2. als N. eines Āditja: केतुः सकेतः मुकृतस्ते न द्यादित्या द्यायं वियुत्तु 5, 3, 3; vgl. Pā. GRU. 3, 4.

मुकृतन m. N. pr. eines Sohnes des Sunitha BHAG. P. 3, 17, 8.

मुकृत् 1) adj. sehr hell: Morgenröthe RV. 3, 7, 10. — 2) m. N. pr. eines Fürsten MBH. 1, 6989. HARIV. 5502. Sohnes des Kītraketu MBH. 8, 2630. des Sagara HARIV. 790. des Nandivardhana R. 1, 71, 5. 6 (73, 4. 5 GORR.). VP. 409. BHAG. P. 3, 13, 14. des Ketumant HARIV. 1593. VP. 409, N. 14. des Sunitha ebend. N. pr. eines Fürsten der Jaksha und Vaters der Tāṣakā R. 1, 27, 4. fgg. (28, 4. fgg. GORR.). RAAG. 11, 14.

मुकेश 1) adj. (f. ई) schönes Haupthaar habend MBH. 3, 2465. 15601. R. 3, 23, 16. 52, 35. 5, 17, 25. — 2) m. N. pr. eines Rākshasa, eines Sohnes des Vidjutkeṣa, R. 7, 4, 32. — 3) f. ई N. pr. a) einer Apsaras HALIS. 1, 88. Verz. d. Oxf. H. 184, a, 27. MBH. 13, 1425. — b) einer Tochter Ketuvirja's MĀK. P. 132, 46.

मुकेशन् m. N. pr. eines Mannes mit dem patron. Bhāradvāja PRACHOP. 1, 1.

मुकेशात् adj. (f. छा) schöngelockt MBH. 1, 4745. 3, 2197. 13, 6748.

मुकेशि und ०न् 1) m. N. pr. eines Rākshasa, = मुकेश Verz. d. Oxf. H. 46, a, 18. 20. 27. — 2) f. ०नी eine best. Pflanze, = शङ्खिनी RATNĀK. in NIGH. PA.

मुकेशीमार्य adj. der eine Schönhaarige zur Gattin hat Vor. 6, 14.

मुकेशर 1) m. Citrus medica Lin., Citrone RIGAN. 11, 149. — 2) n. N. zweier Metra COLEBR. Misc. Ess. 2, 161 (IX, 14). Ind. St. 3, 390. 392. —

Auch °केशर geschrieben.

मुकोमल adj. sehr weich, — zart: °भूमि PAKHAT. ed. Bomb. 3, 62, 9.

पद्म SPR. (II) 2988. °वचन ÇUK. in LA. (III) 38, 4.

मुकोली f. = तीरकाकोली RATNAM. 309.

मुकोशक m. = कोशाम RIGAN. im ÇKDn. fehlt in unseren Hdschr.

मुकोशा f. = कोशातकी RIGAN. 7, 169.

मुकृत 1) adj. P. 6, 2, 118. einsichtig, weise; klug, geschickt: Götter RV. 1, 23, 10. 12. 2, 31, 3. 7, 2, 2. 3, 9. 9, 2. 61, 2. 8, 1, 18. 33, 5. सुदतो दत्तैः क्रतुनासि मुकृतुः (अग्ने) 10, 91, 3. 122, 6. त्वां सोम क्रतुभिः मुकृतुर्भूस्त्वं दत्तैः सुदतो विश्ववेदाः 1, 91, 2. 9, 2, 3. 102, 3. 10, 25, 8. Priester und dgl.: पुरोहित 1, 128, 4. स मुकृतुर्धत्तचिदस्तु होता 7, 85, 4. 1, 12, 1. 3, 3, 7. 4, 4, 11. 8, 19, 3. यद्यिकेत स मुकृतुर्द्वित्रा स ब्रवीतु नः 5, 65, 1. — 2) m. N. pr. eines Fürsten MBH. 1, 229. eines Enkels des Gana, Fürsten von Videha, 13, 2466.

मुकृत्य (von मुकृत), °यते seine Weisheit zeigen: वर्तिर्युज्ञं परिर्यमु-क्रतुयसे RV. 10, 122, 6.

मुकृत्या (von मुकृत्य) f. Einsicht, Erleuchtung: द्याविर्भवं मुकृत्या विवस्वते (अग्ने) RV. 1, 31, 3. वि यो ममे रजसी मुकृत्याया 160, 4.

मुकुद् adj. sehr aufgebracht ÇAT. Ba. 2, 4, 14. R. 3, 51, 19.

मुकुश adj. mit grossen Leiden verbunden: विरु KATHIS. 51, 201.

मुक्ता m. schöner Klang: वीणायाः COLEBR. und Lois. zu AK. 1, 1, 8, 3.

मुक्त adj. sehr versehrt AV. 7, 76, 4. — H. ç. 1 wohl fehlerhaft für मुनेम.

मुक्त 1) adj. wohl herrschend: Götter RV. 1, 19, 5. 5, 32, 5. 38, 1. 6, 49, 1. 51, 4. 10, 76, 4. 89, 1. VS. 21, 22. राजन् RV. 3, 59, 4. रपि Macht verleihend 1, 116, 19. — 2) m. N. pr. eines Sohnes des Niramitra VP. 4, 23, 8; vgl. मुनत्तत्र.

मुक्तत्रिय m. ein guter Kshatrija RIG-AT. 1, 64.

मुक्त्य adj. wohl untergebracht: अर्धं वेति मुक्त्यं मुते मधु RV. 10, 23, 4.

मुक्तिर् f. gute Wohnung, sicherer Schutz; Sicherheit; Zuflucht: मुक्तिर्द्वि ज्ञानाय RV. 2, 35, 15. 19, 3. इष्टमूर्त्तं मुक्तिर्दि विश्वमाभाः 10, 20, 10. अयो येन मुक्तितपे तरेम 7, 56, 24. उत त्रियसि मुक्तिर्दि 74, 6. भये चित्तमुक्तिर्दि दधे 1, 40, 8. भुरेषुवा मुक्तिर्दि 91, 21. 5, 6, 8. 6, 2, 11. 7, 64, 4. तु-यं ता विश्वाः मुक्तितपः पृथक् (यमिरे) die Feuerstätten 8, 43, 18. 29. VS. 37, 10. यज्ञ इति सस्यानामुत मुक्तिर्दिनाम् TBa. 2, 5, 5, 1. TS. 3, 4, 2, 2. ÇAT. Ba. 14, 1, 2, 24.

मुक्त्य adj. sehr aufgeregt: ब्राह्मण PAKHAT. 1, 2, 69.

1. मुक्तेत्र n. eine schöne Flur, ein guter Acker VJUTR. 126. मुक्तेत्राक्-एवमप्यसि सिन्धून् RV. 4, 33, 7. M. 10, 69. R. 4, 6, 20. SPR. (II) 1736. 7062.

2. मुक्तेत्र 1) adj. (f. छा) a) eine schöne Flur —, einen schönen Wohnplatz darbietend: सिन्धु RV. 1, 122, 6. सुराणामपि HARIV. 6543. mit schönen Aeckern versehen R. 1, 34, 10. — b) einem guten Mutterleibe entsprossen SUÇA. 1, 124, 17. — 2) m. N. pr. eines der Söhne des 10ten Manu MĀK. P. 94, 15. — 3) n. (sc. वास्तु) ein Haus mit drei Hallen (nach S., W. und N.): प्राक्शालया विपुक्तं मुक्तेत्रं वृद्धिं वास्तु VARAN. BH. S. 53, 37.

मुक्तेत्रिया f. Begehren nach schönem Felde; instr. eben so RV. 1, 97, 2; vgl. P. 7, 1, 39, VArtt. 3.

मुनेम n. gute Sicherheit im Lande, sehr friedliche Zeiten: °कृत् VA-